

СВІТ МОВИ – СВІТ У МОВІ

МАТЕРІАЛИ VII Міжнародної наукової конференції

Київ 2023

**Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України
Лодзинський університет
Шуменський університет
імені Єпископа Костянтина Преславського**

СВІТ МОВИ – СВІТ У МОВІ

МАТЕРІАЛИ

VII Міжнародної наукової конференції 27 жовтня 2023 р.

УДК 811
ББК 81.2

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету
іноземної філології Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова (протокол № 5 від 14 грудня 2023 р.)

Світ мови – світ у мові: матеріали VII Міжнародної наукової конференції (м. Київ, 27 жовтня 2023 р.; Український державний університет імені Михайла Драгоманова): тези доповідей / уклад. І. В. Воловенко, Т. В. Слива; за заг. ред. Ю. В. Кравцової. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 285 с. електронне видання

ISBN 978-966-931-299-0

Збірник містить тези доповідей учасників наукової конференції, де розглядаються актуальні проблеми історичного розвитку мови, взаємозв'язку мови та мислення, мови як феномена культури, її ролі в міжкультурній комунікації, мовної семантики, лексико-граматичних інновацій, функціонування мовних засобів у різних типах дискурсу, сутності мовної особистості, прикладні аспекти вивчення мови.

Призначено для філологів – учених, викладачів, студентів.

ISBN 978-966-931-299-0

© Автори статей, 2023

© Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, 2023

в освітній процес. Це формує у здобувачів освіти компоненти предметної і ключових компетентностей, дає змогу урізноманітнити форми й методи організації навчання української мови, сприяє швидкій адаптації здобувачів освіти до вимог часу.

Література:

1. Адамова І., Головачук Т. Дистанційне навчання: сучасний погляд на переваги та проблеми. Витоки педагогічної майстерності. 2012. Вип. 10. С. 3–6.
2. *Екстрене дистанційне навчання в Україні*: монографія. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с.
3. Ковальчук В. І. Моделі використання елементів дистанційного навчання в школі. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Т. 60, вип. 4. С. 58–76.
4. *Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації МОН України*. Київ, 2020. 71 с.
5. *Організація середовища дистанційного навчання в середніх загально-освітніх навчальних закладах*. Київ: Педагогічна думка, 2012. 160 с.

**О. С. Анненкова,
О. А. Коваленко**
Київ, Україна

**СЕМАНТИКА І ФУНКЦІЇ НОВОТВОРЕНЬ ДЖ. РОУЛІНГ
В ГЕПТОЛОГІЇ ПРО ГАРРІ ПОТТЕРА**

Актуальність дослідження семантики та функцій новотворень, створених Дж. Роулінг в гептології про Гаррі Поттера, обумовлена декількома ключовими чинниками. По-перше, Гаррі Поттер є однією з найуспішніших літературних франшиз у світі та має величезний вплив на культуру, освіту та мову. По-друге, ця тема відкриває можливість ретельніше вивчити творчий підхід до мови та словотворення в літературі. По-третє, інтерес до семантики та функцій новотворень може сприяти покращенню розуміння того, як мова може глибше впливати на сприйняття та інтерпретацію тексту. Хоча існує багато досліджень і критичних аналізів щодо серії романів про Гаррі Поттера, але відсутні комплексні дослідження, які б охоплювали усі аспекти семантики та функцій цих новотворень.

Метою тез є поглибити розуміння унікальних лінгвістичних елементів, використаних Дж. Роулінг в гептології про Гаррі Поттера, та проаналізувати їх роль, функції у формуванні оповіді, персонажів і вигаданого світу Поттеріани; проаналізувати процеси словотворення,

які використовує Дж. Роулінг, та як ці новоутворення передають конкретні значення та асоціації в контексті серії романів про Гаррі Поттера.

Дж. Роулінг використовує широкий спектр мовних новотворень в серії романів про Гаррі Поттера, включаючи словозлиття, словоскладання, афіксацію та акроніми. Ці форми словотворення відіграють важливу роль в світобудові та формуванні мовного середовища всесвіту Поттеріани.

Словозлиття чи телескопія – це процес створення нових слів шляхом поєднання фрагментів інших, вже наявних слів у нові комбінації, наприклад:

- *Animagus* (анімаг чи *анімагус*) = *animal* (тварина, звір) + *magus* (маг, волхв) – означає здатність в будь-який момент перетворюватися на певну тварину;

- *Pensieve* (сито спогадів) = *pensive* (задумливий, вдумливий чи замислений) + *sieve* (сито, решето, просіювати) – це магичний предмет, який використовується для перегляду спогадів;

- *Slytherin* (*Слизерин*) = *sly* (хитрий, підступний, лукавий) + *slithering* (ковзати чи повзати, часто вживається в контексті «*slithering snake*»), що перекладається, як «повзуча змія») або *sly* + *slither* (ковзати, якщо використовується разом з прийменником місця «*in*» буде перекладатись, як прослизати) + *in* (в) – це один із факультетів школи Гогвортс, емблемою якого є змія; представники цього факультету відомі своєю амбітністю та хитрістю;

- *Dementor* (*дементор*) = *demon* (демон) чи *demented* (божевільний) + *tormentor* (мучитель) – це темна істота, яка харчується щастям і може викликати почуття відчаю в тих, хто поруч;

- *Patronus* (*патронус*) = *patron* (покровитель, заступник) + *bonus* (бонус) – це захисник, магичний охоронець відьм та чарівників проти дементорів.

Словоскладання – це слово, яке утворилося шляхом поєднання двох або більше лексичних одиниць, наприклад:

- *Flobberworm* (*флоберв'як*) = *flobber* (провисати, згортатися і хитатися, як повітряна куля, що здувається) + *worm* (хробак) – це травоїдний десятидюймовий беззубий коричневий чарівний хробак; флоберв'як виділяє слиз, який іноді використовують для згущення зілля;

- *Wrackspurts* (*руйносмик*) = *wrack* (руйнувати) + *spurt* (ривок, стрибок, сплеск) – невидима чарівна істота, яка проникає в мозок людини через вуха та викликає відчуття збентеження, відстороненості, змушуючи мозок людини розфокусуватися;

- *Bubotuber* (*буботруб*) = *bubo* (набряк лімфатичних вузлів, схожий на великий пухир, який супроводжує такі інфекції, як бубонна

чума, туберкульоз тощо) + *tuber* (відноситься до м'ясистого, потовщеного або роздутого підземного стебла певних видів рослин або кореня рослини, з якого можуть вирости нові рослини, як у картоплі) [1] – це чарівна рослина, видима частина якої нагадувала великого товстого чорного слимака. Поверхня цієї рослини вкрита блискучими виступами, при стисненні яких виділяється густий жовтувато-зелений гній.

Афіксація – це процес додавання морфеми або афікса до слова, щоб створити або іншу форму цього слова, або нове слово з іншим значенням. Афіксація є найпоширенішим способом утворення нових слів в англійській мові. Афіксація входить до сфери морфології, де зв'язані морфеми є або коренями, або афіксами. Префікси (афікси, які передують кореню) і суфікси (афікси, які слідуєть за коренем) є найпоширенішими типами афіксів у міжмовному відношенні [2]. Наприклад: *Omnisculars* (всеноклі) = *omni* (є типом зв'язаної морфеми, зокрема префіксом, що означає все або скрізь) + *oculars* (очний, очні, пов'язані з очима або зором. Може бути обрізаною формою слова *binoculars*, що означає «біноклі») – чарівний еквівалент маглівського бінокля, але з додатковими функціями – здатністю відтворювати та сповільнювати дії.

Акронім – це слово, утворене шляхом взяття початкових літер назви, імені або фрази та складання їх разом, у результаті чого вони вимовляються як слово, наприклад: *W.O.M.B.A.T.*, що розшифровується як «Звичайний тест на магичні здібності та базовий тест на обізнаність для чарівників» («The Wizards' Ordinary Magic and Basic Aptitude Test» [3]).

За своїми характеристиками ці новотворення часто: 1) включають елементи зовнішнього вигляду, поведінки чи певні характеристики істоти, людини або групи людей, надаючи читачам миттєве розуміння їхньої природи; 2) описують функціональність і призначення чарівних об'єктів та заклинань, роблячи їх зрозумілими в контексті історії; 3) представляють складні магичні концепції та ідеї, заключаючи своє значення в одному слові чи фразі. Наведемо приклад: *Смертежер* (*Death Eater* = *death* / смерть => загибель => вбивство + *eater* / пожирач => людоджер) – терористичне угруповання темних чарівників і відьом, які хотіли знищити маглонороджених, щоб очистити чарівну спільноту.

З огляду на викладене вище, можна зробити висновок, що новотворення відіграють важливу роль у світобудові та розробці персонажів, виконуючи такі функції, як:

1. Світобудування (розбудова світу Поттеріани), тобто створення ілюзії повного та живого світу, що додає глибини та автентичності розповіді.

2. Характеризація персонажів, істот, заклинань та предметів.
3. Функції прихованої сатири чи підказки, наприклад анаграми в іменах *Dolores Umbridge*, *Harry Potter* тощо.
Go Sir Dumbledore, *Part hero try*

4. Новотворення часто служать засобами розвитку сюжету та мають певні емоційні, культурні чи історичні значення (*горокракси*, *С. С. Е. Ч. А.*, *дементори*, *сквіби*, *Експекто патронум*).

Отже, дослідження семантики і функцій новотворень Дж. Роулінг в гептології про Гаррі Поттера відкрило багатогранний світ лінгвістичної та літературної креативності авторки. Її винахідливість у створенні слів та концепцій стала ключовим фактором у побудові чарівного світу, характеристиці персонажів та створенні захопливого сюжету. Ці новотворення виконують різні функції, включаючи поглиблення іммерсивності світу Гаррі Поттера, адже семантика цих новотворень заснована на контексті та часто має асоціативний характер, що допомагає читачеві легше та швидше зрозуміти значення певних предметів чи заклинань, проаналізувати характери та особливості персонажів, чарівних істот і рослин, до відображення змін у настрої та тоні оповіді.

Література:

1. *Електронний словник англійської мови* DICTIONARY.CAMBRIDGE.ORG.
URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
2. *Manova S.* Affixation. Oxford Bibliographies, 2014.
3. *Rowling J. K.* Harry Potter: series. Bloomsbury Publishing, 1997–2007.

Ye. O. Artomova
Kyiv, Ukraine

‘FLAMER’ AS A TYPE OF VIRTUAL LINGUISTIC PERSONALITY AND SOME ESSENTIAL FEATURES OF ITS COMMUNICATIVE BEHAVIOUR

Being a deep and diverse source of plentiful research, the Internet has been attracting the attention of specialists in various fields (in particular linguistics) for many years, and with the advent of the World Wide Web, scientific works not only do not lose their relevance, but are also of great importance. Continuous rapid emergence of different phenomena on the Internet, which we are faced with and are able to experience, allow carrying out a wide range of research, making discoveries, understanding the modern world, its development, different events, etc.